

Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji

Biotehnički institut - Trg Kralja Nikole bb, 81000 Podgorica

Tel: 020 206 713 Fax: 020 206 712 Mail: extension-pg@t-com.me

Osolike muve u borbi protiv štetnih insekata u organskoj biljnoj proizvodnji

Biljne vaši su često prisutne štetočine na voćkama, povrću, cvijeću i često zahtjevaju suzbijanje tretiranjem hemijskim preparatima. U organskoj proizvodnji razmišlja se o drugim načinima suzbijanja i radi se u pravcu stvaranja uslova da se štetni insekti pa i biljne vaši mogu suzbiti na druge načine. Jedan od njih je stvaranje uslova za razvoj korisnih insekata (predatora) koji se hrane biljnim vašima. Da bi se pomoglo očuvanju korisnih insekata, zaštititi ljudi, i zaštititi naše okoline mora se bolje poznavati životni ciklus korisnih insekata.

Osolike muve-muve cvjetare pripadaju porodici *Syrphidae* (rod *Syrphus*), hrane se biljne vašima, nazivaju se još i muve lebdjelice ili cvjetne muve. Obično su upadljivih boja, s najčešćom kombinacijom crne i žute po čemu su slične osama. Među njima postoje i vrste koje su dlakave. Poznati su oprašivači biljaka i mogu se vidjeti kako lebde iznad cvjetova zajedno sa mnogim drugim opnokrlicima.

Imago se hrani uglavnom nektarom i cvjetnim polenom, a larva pokazuje raznovrsnost u pogledu ishrane i mjesta življenja. Larva ima jako redukovanu glavu na kojoj se nalazi par mesastih čulnih dodataka.

Izgledom liče na ose, ali u poređenju s a njima imaju jedan par kraćih krila. Postoje tri tipa larvi kod osolikih muva:

Afidofagni tip- tijelo larve je spljošteno i zašiljeno naprijed. Često su zelene bolje, ponekad smeđe, liče na male puževe golaće. Karnivorne su, hrane se uglavnom vašima i u velikoj mjeri redukuju njihovu brojnost. Mali broj larvi jede gusjenice i larve nekih osa. Nakon parenja ženka odlaže jaja pojedinačno na biljke uvijek pored kolonija biljnih vaši (afidofagne). Kutikula je čvrsta i kožasta a segmentacija tijela nejasna zbog poprečnog nabiranja tijela. Razlikuju su tri stepena u razvoju larve. Larve prvog stepena su prozirne, a larve drugog i trećeg stepena mijenjaju boju (zelena, siva, crna) zavisno od biljne vaši kojom se hrane. Larve prvog i drugog stepena razvoja hrane se pojedinačnim primjercima biljnih vaši, a zatim ih premažu ljepljivom tečnošću. Tako slijepljene vaši se ne mogu kretati. Jedna larva zavisno od vrste može dnevno uništiti 40-150 biljnih vaši, a tokom svog razvoja (7-10 dana) do 500. Hrane se biljnim vašima na cvijeću i voćkama.

Najpoznatije vrste su *Episyrphus balteatus*, *Euphodes corollae*, *Syrphus ribessi*.

Kratkorepi tip-larve žive u mulju ili materijama u raspadanju. Tijelo je cilindričnog oblika, nije suženo naprijed. Neke larve ovih muva se mogu naći u gnijezdima mrava i termita ili pak u gnijezdima osa. Prema podacima nekih autora larve roda *Vollucela* su čistači gnijezda

Hymenoptera jer se hrane njihovim oboljelim lutkama i larvama, a pri kraju sezone i zdravim larvama.

Dugorepi tip larve imaju dugi respiratorni dodatak na kraju tijela koji je kod nekih vrsta duži od tijela. Hrane se uglavnom materijama u raspadanju. Mali broj larvi osolikih muva su fitofagne. Odrasle larve se pretvaraju u lutku na mjestu ishrane, traže za to povoljno mjesto ili se ubuše u zemlju. Lutke imaju karakterističan izgled i često su pričvrstene za podlogu užim repnim dijelom.

Sl.1. Kućica za osolike muve u organskom voćnjaku (Photo. S Kontić)

Unošenje osolikih muva u agrobiocenozi pomaže u borbi protiv širenja biljnih vašiju i organskoj biljnoj proizvodnji i predstavlja značajnu mjeru u borbi protiv biljnih vašiju. Unošenje specifičnih kućica za osolike muve u voćnjake je jedan vid načina da se one održe u voćnjaku kao korisni insekti.

Kontić Slavica, dipl.ing

Stručni saradnik za zaštitu bilja

Regionalni centar Bar